

ÖSTERSUNDS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-04-11
meddelad i
Östersund

Mål nr M 2797-15

SÖKANDE

Aktiebolaget Sandvik Materials Technology, 556234-6832
811 81 Sandviken

Ombud: Advokat [REDACTED] och jur.kand. [REDACTED]
[REDACTED]

Sveavägen 17, 11 tr
111 57 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till bortledning av grundvatten, Järnverket 5:2 i Sandvikens kommun

Anläggnings-ID: 40525
Avrinningsområde: 52 (Gavleån)
Koordinater (SWEREF 99 TM): N 6720450 / E 597770

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar AB Sandvik Materials Technology tillstånd att inom fastigheten Sandviken Järnverket 5:2 bortleda sammanlagt 320 000 m³ grundvatten per år samt bibehålla befintlig grundvattenbrunn och pumpanläggning.

Tillståndets giltighet

Tillståndet begränsas till att gälla under 20 år från dagen för lagakraftvunnen dom i tillståndsdelen.

Villkor för tillståndet

1. Verksamheten ska utföras och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett eller åtagit sig i målet.

Dok.Id 240306

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 708 831 28 Östersund	Storgatan 6	063-15 06 00 E-post: mmd.ostersund@dom.se www.ostersundstingsratt.domstol.se	063-15 06 88	måndag – fredag 08:00-16:00

2. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten upprätta ett kontrollprogram för verksamheten. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan verksamheten påbörjas.
3. Grundvattenuttaget får inte överskrida 1 200 m³ per dygn.

Övriga frågor

1. Anspråk i anledning av oförutsedd skada till följd av vattenverksamheten får framställas inom fem år från det att verksamheten påbörjats.
 2. Den förlust eller inskränkning som tillståndshavaren är skyldig att tåla vid en eventuell omprövning av vattenverksamheten enligt 31 kap. 22-23 §§ miljöbalken fastställs till en tjugondel av värdet av den vattenmängd som omfattas av tillståndet till verksamheten.
 3. Tillståndet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft.
 4. Sökanden ska meddela tillståndsmyndigheten och tillsynsmyndigheten när verksamheten påbörjas.
 5. Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.
 6. Mark- och miljödomstolen fastställer prövningsavgiften till samma belopp som tidigare, dvs. 37 000 kr.
 7. Mark- och miljödomstolen förpliktar sökanden att utge ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen Gävleborg med 8 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från denna dag tills betalning sker.
-

ANSÖKAN**Yrkanden**

AB Sandvik Materials Technology (bolaget) yrkar att mark- och miljödomstolen lämnar bolaget tillstånd till att inom fastigheten Järnverket 5:2 bortleda sammanlagt 320 000 m³ grundvatten per år samt bibehålla befintlig grundvattenbrunn och pumpanläggning, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i denna ansökan jämte bilagor.

Bolaget yrkar vidare:

- a) att arbetstiden bestäms till fem (5) år från det att tillståndsdomen har vunnit laga kraft,
- b) att tiden för anmälan av anspråk på oförutsedd skada av vattenverksamheten bestäms till fem (5) år från arbetstidens utgång,
- c) att mark- och miljödomstolen förordnar att tillståndet får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft (verkställighetsförordnande),
- d) att villkor föreskrivs i enlighet med de förslag som redovisas nedan,
- e) att mark- och miljödomstolen godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen (MKB), samt
- f) att mark- och miljödomstolen fastställer prövningsavgiften enligt förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn till 37 000 kr.

Förslag till villkor

Bolaget föreslår att mark- och miljödomstolen föreskriver följande villkor för verksamheten.

1. Verksamheten ska utföras och bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget har uppgett eller åtagit sig i målet.
2. Bolaget ska i samråd med tillsynsmyndigheten upprätta ett kontrollprogram för verksamheten.

Bakgrund

Bolaget har tidigare använt stora mängder kommunalt dricksvatten för kylning av kompressorer och för att kompensera för förluster i ångnätet (matar- och spädvatten). Under 2015 har processen byggts om och kylningen effektiviserats.

Kylning sker idag främst med industrivatten, vilket utgörs av dagvatten och kylvatten som cirkuleras över en kylvattendamm och renas i vattenverk för att sedan återanvändas i processen. När industrivattnet är för varmt sker dock kylning med dricksvatten. För att minska användningen av kommunalt dricksvatten har bolaget undersökt möjligheten att kunna använda grundvatten för kylning och matarvattenproduktion.

Då tidigare kartstudier och hydrogeologiska undersökningar i området hade visat på goda förutsättningar för ett större grundvattenuttag anlades under 2008 en uttagsbrunn vid Ångkraftsstationen inom området.

Genom industriområdet löper Enköpingsåsen, vilken utgör en betydande vattenresurs och är en beslutad vattenförekomst som får användas för dricksvatten. Grundvattnet i Enköpingsåsen har undersökts vid ett flertal tillfällen och kunskapen om grundvattnet är god. Sedan 2008 har möjligheten att bortleda tillräckliga mängder grundvatten inom området samt vattnets kvalitet undersökts. Under 2010 genomfördes en provpumpning i syfte att utreda grundvattenmagasinets hydrauliska egenskaper. Därefter utfördes provpumpningar under 2015 i syfte att utvärdera hur uttaget av grundvatten påverkar de föroreningar som påträffats inom industriområdet.

Tidigare prövning

Inför provpumpningen 2010 gav bolaget in en förfrågan om råd och ett kontrollprogram till Länsstyrelsen i Gävleborgs län (länsstyrelsen). Länsstyrelsen meddelade i beslut 2009-12-17 råd till bolaget avseende provpumpningens utförande. Inför den provpumpning som ägde rum under våren 2015 samrådde bolaget med länsstyrelsen och gav in ett provpumpningsprogram. Länsstyrelsen bedömde i ett meddelande daterat 2015-01-29 att den planerade provpumpningen inte föranledde krav på tillstånd.

Efter genomförd provpumpning bedömde bolaget att ytterligare provpumpningar behövdes. Ytterligare ett samråd genomfördes därför och bolaget gav även in

förslag till förlängning av provpumpningen. Länsstyrelsen bedömde därefter i beslut daterat 2015-06-24 att provpumpning under en begränsad period, till och med september 2015, inte föranledde krav på tillstånd.

Bolaget inkom 2014-12-19 till länsstyrelsen med en anmälan om ombyggnad av Ångkraftstationen, innebärande en effektivisering av kylningen i syfte att bland annat minska förbrukningen av dricksvatten och energi. I beslut 2015-02-10 förklarade sig länsstyrelsen inte ha något att invända mot den anmälda åtgärden.

Därtill har den industriella verksamheten och tidigare utförd vattenverksamhet inom industriområdet tillståndsprövats vid ett antal tillfällen.

Dåvarande miljödomstolen har genom deldomar 2003-05-09 och 2004-01-21 i mål M 67-02 lämnat Sandvik AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till bolagets verksamhet i Sandviken. Tillståndet omfattar följande.

- En årlig produktion av 400 000 ton stål (valsbara göt- och strängämnen) med vidarebearbetning i närmast följande valsnings-/smidesoperationer till varmbearbetade ämnen eller mekaniskt ytbehandlade ämnen och stångprodukter samt vidareförädling till 160 000 ton rör-, band-, tråd- och bergborrprodukter, specialverktyg, breda band m.m. (2004-01-21).
- De om- och tillbyggnader som krävs för den planerade produktionsökningen (2004-01-21).
- Deponering av ytterligare totalt 75 000 m³ farligt avfall vid bolagets deponi för farligt avfall, tipp 4, fördelat på i tillståndet angivna avfallstyper (2004-01-21).
- Deponering av ytterligare totalt 1 000 000 m³ icke-farligt avfall vid bolagets deponi för icke-farligt avfall, tipp 1, fördelat på i tillståndet angivna avfallstyper (2003-05-09).
- Deponering av ytterligare totalt 30 000 m³ icke-farligt avfall vid bolagets deponi för icke-farligt avfall, tipp 2, fördelat på i tillståndet angivna avfallstyper (2003-05-09).

För tillståndet gäller totalt 43 slutliga villkor.

Verksamheten inom industriområdet omfattas av följande vattendomar. Dåvarande Vattendomstolen lämnade i dom 1978-04-13 (mål VA 57/77) Sandvik AB tillstånd att för inrättande av kyldamm uppföra dammvall för invallning av ett 25 ha stort område av Storsjön i enlighet med i målet föreslaget utförande och läge. Dammen skulle utföras av moränmassor och förses med erosionsskydd mot Storsjön där genomsläppliga massor skulle användas som fyllnadsmaterial. Krönet skulle ligga på nivån +10,00 meter sedan eventuella överlasten borttagits. Sandvik AB lämnades vidare tillstånd att utföra erforderliga ledningar för utsläpp av avloppsvatten från neutraliseringsverk 72 till Storsjön, att inom kyldammen anlägga en till fast botten nedslagen spont för avskärmning av ett 5 000 m² stort område för olje- och slamavskiljning av övrigt processvatten jämte dagvatten, att avleda kylvatten från Storsjön till en mängd av 90 m³ per minut och utföra härför erforderliga anordningar samt att utföra för dammvallen och övriga anläggningar erforderliga muddringar och deponera massorna inom den invallning som då användes för tippning av snö. Tillståndet förenades med villkor som inte återges här.

Dåvarande Vattendomstolen lämnade i dom 1979-05-17 (mål VA 10/79) Sandvik AB tillstånd att verkställa utfyllnad med slagg av ett ca 70 000 m² stort område av Storsjön. Utfyllnaden skulle ske med en i målet redovisad beskrivning av deponeringsförfarandet.

Ingen av Sandvik AB:s tillstånd berörs av planerat grundvattenuttag.

Utveckling av ansökan

Orientering

Ansökan

Bolagets ansökan avser tillstånd enligt miljöbalken till att bortleda grundvatten inom fastigheten Järnverket 5:2 samt bibehålla befintlig grundvattenbrunn och pumpanläggning (vattenanläggningen). Ansökan har föregåtts av ett samrådsförfarande enligt 6 kap. miljöbalken. Till ansökningshandlingarna bifogas vidare

- en utvärderingsrapport om provpumpning, bilaga A,

- en undersökning av förorenings spridning genom provpumpning, bilaga B,
- en MKB inklusive teknisk beskrivning, bilaga D,
- områdesbestämmelser, bilaga E, samt
- utdrag ut fastighetsregistret, bilaga F.

Bilaga A-B samt D har upprättats av Sweco Environment AB. Bilagorna utgör en integrerad del av ansökan. Om en uppgift i bilagorna avviker från vad som anges i denna ansökningshandling ska uppgifterna i ansökningshandlingen ha företräde. Ansökningshandlingen innehåller de uppgifter som krävs enligt 22 kap. 1 § första stycket 8 miljöbalken.

Omgivningsförhållanden

Den planerade verksamheten ska bedrivas inom fastigheten Järnverket 5:2, vilken ägs av bolaget. Fastigheten utgör en del av ett större område inom vilket industri- verksamhet bedrivs. Uttagsbrunnen är belägen vid Ångkraftsstationen i industri- områdets sydvästra delar. Avståndet mellan brunnen och Storsjön är ca 80 meter.

Marken inom industriområdet är asfalterad eller grusbelagd. Det finns partier med mindre lövträd och buskar i delar av området, framför allt i området närmast Storsjön och söder om uttagsbrunnen. De centrala delarna av industriområdet har tidigare varit en vik i Storsjön, vilken har fyllts ut med produktionsavfall och morän för att skapa ny industrimark. Industriområdet angränsar till samhället Sandviken i norr, väster och söder. Öster om industriområdet finns skogsmark med inslag av myrar samt bostadshus.

Genom Sandviks industriområde löper Enköpingsåsen som består av grovkorniga jordar och har därför en god förmåga att lagra vatten. Åsen sträcker sig från ett område söder om Mälaren till ett område söder om Tärnsjö där den delar sig i två grenar. Den västra grenen löper till Årsunda vid Storsjön, vidare under Storsjön till Sandviken och sedan norrut förbi Rökebo vattenverk i Ockelbo.

Marken längs hela åssträckan ligger under höga kustlinjen, och har därmed påverkats av landhöjningen. Grusiga och sandiga jordartsfraktioner dominerar i åssträckan. Den har påverkats genom att de ytliga jordlagren har omlagrats och lagt sig både på och utanför den tydliga åsformationen. Bredden på formationen varierar mellan 50 och 200 meter och jordlagrens totala mäktighet uppgår till ca 10-20 meter. Inom industriområdet förekommer finkornig sand och silt både över och på sidorna av åsen vilken underlagras av morän. Berggrunden inom industriområdet består av sandsten.

I anslutning till industriområdet ligger Storsjön som används för rekreation, fiske och bad. Storsjön är övergödd, men inte försurad. Den ekologiska statusen i sjön var 2009 måttlig och den kemiska statusen (exklusive kvicksilver) bedömdes som god, även om det förekommer olika miljögifter i sjön.

I industriområdets sydvästra delar, i anslutning till uttagsbrunnen, växer lövträd och mindre buskar. Vid Storsjöns strand växer vass.

Gunnarudden som är belägen ca 1 km söder om brunnen är ett fågelskyddsområde, men det bedöms i övrigt inte finnas några skyddade arter i området.

Planeringsförutsättningar m.m.

Industriområdet är inte detaljplanelagt, men omfattas av Sandvikens kommuns översiktsplan från 2003 avseende centrala Sandviken samt områdesbestämmelser från 1990. Området är i översiktsplanen utmärkt som arbetsområde. Den sökta verksamheten strider inte mot områdesbestämmelserna.

Höjdsystem

Höjdangivelserna i denna ansökan och bilagor hänför sig, om inget annat anges, till Sandviken kommuns höjdsystem (SKH).

Rådighet

Bolaget äger fastigheten i fråga och här därför både markåtkomst och vattenrättslig rådighet för prövning av förevarande ansökan.

Verksamhetsbeskrivning

Denna ansökan avser tillstånd till bortledning av grundvatten från fastigheten Järnverket 5:2. Bortledningen kommer att ske genom en befintlig uttagsbrunn och en pumpanläggning (vattenanläggningen). Brunnen är grävd och har ett djup om totalt 5 meter. Se närmare härom i avsnitt 4.1.1 i MKB:n.

Syftet med verksamheten är att skapa en anläggning som långsiktigt kan ersätta behovet av kommunalt dricksvatten som idag används inom industriproduktionen. De utredningar som utförts visar att tillräckliga mängder grundvatten finns tillgängligt inom industriområdet. Då det inom området förekommer föroreningar, främst i form av klorerade alifater, är grundvattnet inte lämpligt att använda som dricksvatten, men uttaget är av tillräcklig kvalitet för att det ska kunna användas av bolaget inom industriproduktionen. Det kommunala dricksvatten som bolaget avser att ersätta med grundvatten används idag dels till ångproduktion, dels som kylvatten vid tryckluftsproduktion. Vattenbehovet för kylning uppgår till ca 320 000 m³ per år och för ångproduktion till ca 90 000 m³ per år. Då det vatten som används för kylning därefter kan användas för ångproduktion uppgår det totala behovet av grundvatten till 320 000 m³ per år. Den maximala uttagskapaciteten i brunnen uppgår till åtminstone 50 m³/h.

Som alternativ till grundvattenbortledning har bolaget utrett möjligheten att istället använda ytvatten från Storsjön, se avsnitt 6.3 i MKB:n. Sammanfattningsvis kan konstateras att eftersom sjövattnet innehåller organiskt material skulle det krävas relativt omfattande rening av vattnet för att det ska kunna användas inom industriproduktionen. Förutom de höga kostnader det skulle innebära kan det även, beroende på val av metod för rening, medföra större förbrukning av kemikalier och en ökad arbetsmiljörisk. Bolaget bedömer därför att bortledning av ytvatten är ett mindre lämpligt alternativ än bortledning av grundvatten.

Hydrogeologi

Berggrunden inom industriområdet är sedimentär och magasinet tillförs vatten i huvudsak från den nederbörd som faller på avlagringen, men ett visst tillskott av vatten kan komma från omgivande terräng och vattendrag. Centralorten Sandviken har en stor andel av byggnader och hårdgjorda ytor, vilket innebär att grundvattenbildningen är begränsad.

Grundvattenbildningen i grov jord i Sandvikenområdet har av SGU beräknats uppgå till 9,5 - 12 l/s per km², och den totala naturliga grundvattenbildningen inom det primära och sekundära tillrinningsområdet har beräknats till 53-67 l/s. Uttagsmöjligheten i magasinet har av SGU bedömts uppgå till 50-125 l/s.

Inverkan på enskilda fastigheter

Det planerade projektets vattenverksamhet kommer såvitt kan bedömas inte att påverka några andra fastigheter än Järnverket 5:2. Inga enskilda brunnar eller kommunala grundvattentäkter är lokaliserade inom område där det kan antas uppstå en påverkan på grundvattennivån vid pumpning i uttagsbrunnen.

Ersättning till sakägare

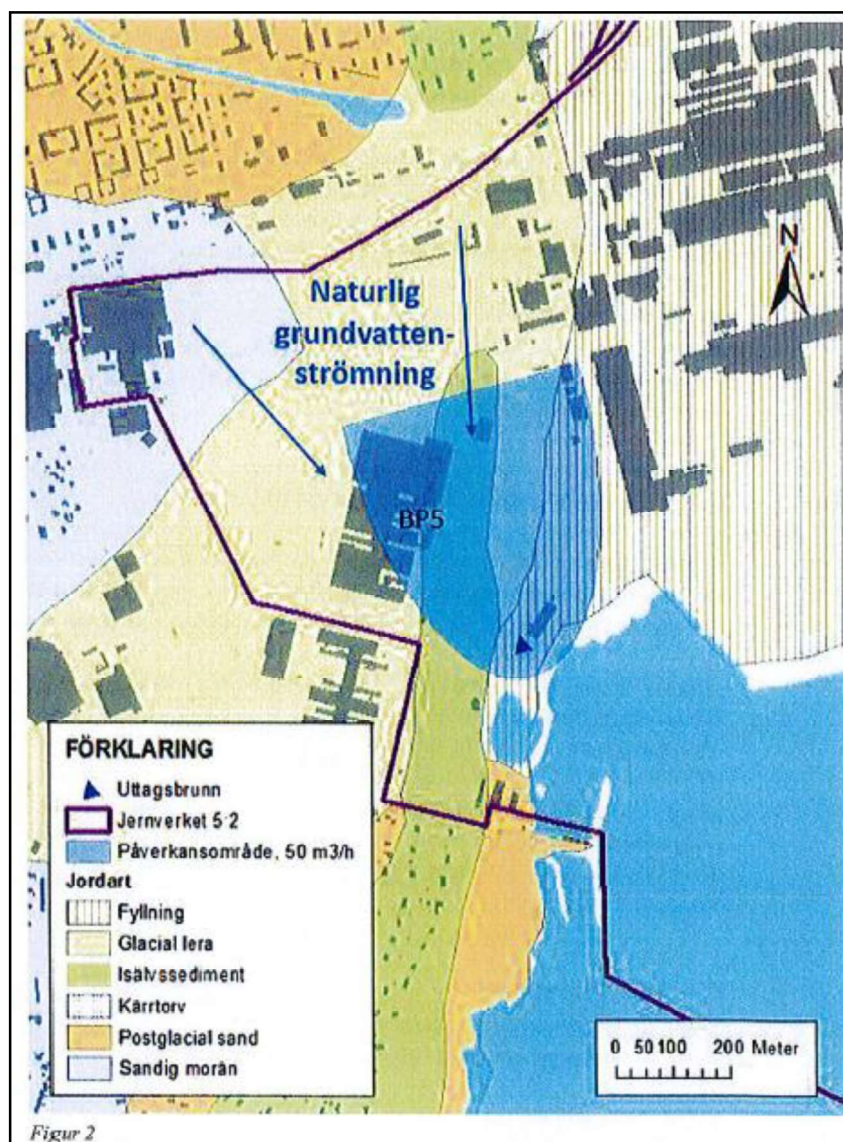
Bolaget bedömer att verksamheten inte medför någon beaktansvärd påverkan på motstående intressen som skulle kunna ge rätt till skade- eller intrångsersättning enligt 31 kap. miljöbalken. Skulle verksamheten ändå visa sig medföra skador på någon fastighet, eller för någon rättighetshavare, bör frågan om ersättning hanteras enligt reglerna för oförutsedd skada.

Miljöpåverkan och försiktighetsmått

Verksamhetens miljökonsekvenser redovisas i avsnitt 5 i MKB:n. Här kan sammanfattningsvis följande anges.

Sänkning av grundvattennivån

I nedanstående Figur 2 beskrivs verksamhetens uppskattade påverkansområde.

Figur 2

Området är, som framgår av figuren, format som en halv elips som är begränsad i sidled. Vinkeln på påverkansområdet är osäker, men har uppskattats utifrån uppmätta grundvattennivåer i området och åsens sträckning. Ju mindre uttag som görs, desto mindre blir påverkansområdet.

Figuren visar att det vid ett uttag på 50 m³/h förekommer möjlighet till inducerad infiltration. Utifrån analyser av spårelement i brunnen, grundvattnet och ytvattnet finns indikationer på att ju mer grundvatten som tas ut, desto mer ökar gradienten mot brunnen och desto mer ökar andelen av grundvatten i brunnen. Den kemiska sammansättningen i brunnen indikerar alltså att andelen sjövattnet i brunnen paradoxalt nog är omvänt proportionellt mot uttagets storlek. Detta kan förklaras

med att genomströmningen i åsen är bättre än inströmningen från ytvattnet, och eventuellt att ytvatteninträngning främst sker vid höga ytvatten- och grundvattennivåer. Vid stora uttag ökar visserligen påverkansområdet, men andelen grundvatten bedöms öka och andelen ytvatten bedöms minska.

Inga enskilda brunnar eller dricksvattentäkter kommer att påverkas. I centrala Sandviken finns en energianläggning med två brunnar som försörjer Sandbacka park med kyla. Brunnarna är belägna ca två km från bolagets brunn och utanför verksamhetens påverkansområde. Energianläggningen bedöms därför inte bli påverkad av uttaget av grundvatten.

I Rökebo vid sjön Öjaren ca åtta km norr om uttagsbrunnen finns en kommunal grundvattentäkt som har tillstånd att ta ut 100 l/s ur Enköpingsåsen. Större delen av detta uttag härrör från Öjaren och mellan denna grundvattentäkt och bolagets planerade uttagsbrunn finns en grundvattendelare. Bolagets planerade grundvattenbortledning bedöms därför inte påverka vattentäkten vid Rökebo. Även i Årsunda, ca nio km söder om Sandviks industriområde, finns en kommunal grundvattentäkt med tillstånd att ta ut 100 l/s. Då det planerade uttaget från grundvattenmagasinet understiger den av SGU uppskattade grundvattenbildningen inom Sandvikenområdet, bedöms bolagets uttag emellertid endast marginellt kunna påverka vattentäkten vid Årsunda.

Påverkan på ytvatten

Vatten från Storsjön bedöms kunna inducera i åsen vid ett grundvattenuttag om 50 m³/h, men i så pass liten mängd att vattennivån i Storsjön inte bedöms bli påverkad av uttaget. Vid nuvarande drift leds industrivatten som använts för kylning till Damm A för att därefter ledas ut i Storsjön, Industrivattnet innehåller högre metallhalter än det

Naturvärden

Den avsänkningstratt som uppstår i anslutning till verksamheten sträcker sig inte utanför industriområdet. Inom avsänkningstratten bedöms det inte förekomma några

skyddsvärda djur eller växter. Den grundvattenavsänkning som sker bedöms inte heller skada den växtlighet som finns inom området.

Närmsta skyddade område är fågelskyddsområdet Gunnarudden, beläget ca en km söder om uttagsbrunnen. Detta kommer inte alls att påverkas av verksamheten.

Påverkan på föroreningssituationen

Nedan redogörs kort för verksamhetens påverkan på föroreningssituationen. För en mer detaljerad redovisning hänvisas till Sweco Environment AB:s undersökning av föroreningsspridning genom provpumpning.

Undersökningar av industriområdet har påvisat förekomst av framför allt klorerade alifater som tidigare använts för rengöring och avfettning av metaller. Dessa föroreningar bedöms ha spridit sig till åsen. Samtliga halter som uppmätts i åsen är dock mycket låga och underskrider med bred marginal SGU:s riktvärde för grundvatten enligt gällande föreskrifter om miljökvalitetsnormer och statusklassificering av grundvatten (SGU-FS 2013:2).

Den planerade verksamheten kommer att påverka grundvattenströmningen inom området. Det bedöms medföra förändrade spridningsvägar samt att spridningshastigheten av föroreningar inom påverkansområdet blir högre. Föroreningarna bedöms dock ledas mot uttagsbrunnen och på så sätt uppnås en viss saneringseffekt inom området. Därmed bedöms inte uttaget ha någon negativ påverkan på grundvattenkvaliteten i befintliga vattentäkter nedströms industriområdet eller för statusen för grundvattenförekomsten.

Tillåtlighet

2 kap. miljöbalken

Bolagets utredningar visar att vattenkvaliteten i grundvattnet är av tillräcklig kvalitet för att kunna användas inom industriproduktionen. Däremot innehåller det för höga halter av föroreningar för att kunna användas som dricksvatten. Efter uttag kommer vattnet att renas för att minska innehållet av olika salter.

Verksamheten kan som nämnts medföra förändrade spridningsvägar för föroreningar samt att spridningshastigheten inom påverkansområdet blir högre. Det grundvatten som är tillgängligt för uttag kommer att ledas mot uttagsbrunnen och på så sätt uppnås en viss saneringseffekt inom påverkansområdet. Eftersom det inte finns några dricksvattenbrunnar eller -täkter inom påverkansområdet bedöms inte verksamheten bidra till ökade halter av föroreningar i dricksvatten. Av samma skäl kommer inte heller inflödet av eventuella föroreningar som kan ske genom inducerad infiltration från Storsjön påverka några enskilda brunnar eller dricks vattentäkter.

Genom att ersätta det kommunala dricksvatten som idag används inom industriproduktionen med grundvatten som hämtas från industriområdet, och som inte är av sådan kvalitet att det kan användas som dricksvatten, bedöms den sökta verksamheten medföra en dricksvattenbesparing om ca 130 000 m³ per år (av vilket 90 000 m³ används som matarvatten och 40 000 m³ används för kylning sommartid). Bolaget anser därför att grundvattenbortledningen innebär en god hushållning med vattenresurserna. Genom att förlägga uttaget för ångproduktion och kyla på den valda platsen kan grundvatten, som inte är lämpat som dricksvatten, utnyttjas och dricksvatten kan därmed besparas.

Uttagsbrunnen ligger i anslutning till Ångkraftsstationen där vatten kommer att användas för att producera ånga. Läget är fördelaktigt eftersom det innebär en kort ledningsdragning.

För att kunna möjliggöra ett grundvattenuttag av den storlek som bolaget behöver, krävs att uttagsbrunnen är placerad i åsmaterial. Närheten till Storsjön tillåter inducerad infiltration vid större grundvattenuttag, vilket möjliggör större uttagsmöjligheter. Området omfattas inte av detaljplan och den planerade verksamheten är även i övrigt förenlig med gällande planeringsförutsättningar.

Bolaget:s överväganden och förslag i fråga om skyddsåtgärder och försiktighetsmått m.m. har skett och kommer att ske mot bakgrund av skälighetsregeln i 2 kap. 7 §

miljöbalken. Den planerade verksamheten kommer inte att medverka till att någon miljökvalitetsnorm överträds.

11 kap. miljöbalken

Kostnaderna för vattenverksamheten bedöms uppgå till ca 200 000 kr. Verksamheten syftar till att ersätta användningen av kommunalt dricksvatten med grundvatten från industriområdet. Grundvattnet inom industriområdet är inte lämpligt som dricksvatten men kan däremot användas för industriändamål. Verksamheten bedöms medföra en årlig dricksvattenbesparing om ca 130 000 m³ samt medföra ett minskat utsläpp av metaller till Storsjön. Mängden vatten som bortleds kommer att understiga den totala vattentillgången. Härutöver kan nämnas att uttaget kommer att vara företagsekonomiskt gynnsamt. Nyttan av vattenverksamheten överstiger därmed kostnaden. Något hinder mot verksamheten enligt 11 kap. 6 § miljöbalken kan inte anses föreligga.

16 kap. miljöbalken

Det saknas enligt bolagets mening skäl att tidsbegränsa det blivande tillståndet.

Kontroll

Bolaget kommer att kontrollera verksamheten enligt tillämpliga bestämmelser om egenkontroll. För att verifiera att vattenkvaliteten inte försämras nedströms uttagsbrunnen eller i det vatten som leds ut i Storsjön till följd av uttaget kommer ett kontrollprogram upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten innan brunnen tas i drift.

Om föroreningshalterna i grundvattnet nedströms påverkansområdet skulle få en starkt ökande trend eller halter över SGU:s riktvärden för grundvatten kommer en utredning att genomföras och presenteras för tillsynsmyndigheten inom tre veckor från påvisad ökning. Utredningen avse orsakerna till haltökningen och förslag till eventuella åtgärder ska redovisas.

Om föroreningshalterna i det vatten som leds till Damm A ökar kraftigt eller överskrider med tillsynsmyndigheten överenskomna riktvärden (inom ramen för

kontrollprogrammet), kommer en utredning genomföras och redovisas till tillsynsmyndigheten inom tre veckor. Utredningen ska avse orsakerna till ökningen och förslag till eventuella åtgärder ska redovisas.

Tidplan m.m.

Brunnar och pumpanläggning finns redan på plats. Bolaget har för avsikt att påbörja grundvattenbortledningen så snart det är möjligt.

Erfarenhetsmässigt finns en risk för förseningar som kan påverka tidplanen, varför bolaget begär en arbetstid för verksamheten om fem (5) år. Tid för anmälan av oförutsedd skada på grund av de ansökta åtgärderna bör bestämmas till fem (5) år räknat från arbetstidens utgång. Som angetts ovan kommer verksamheten att kunna bidra till en stor minskning av uttaget av kommunalt dricksvatten. Det är därför angeläget att verksamheten kan komma igång så snart som möjligt. Skäl för verkställighetsförordnande föreligger således.

Med hänsyn till verksamheten begränsade påverkan på människors hälsa och miljön samt att få motstående intressen berörs hemställer bolaget om att målet avgöras utan föregående huvudförhandling.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Transportstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har samtliga avstått från att yttra sig i målet.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd meddelas för ett maximalt årligt uttag av grundvatten på 320 000 m³. Någon arbetstid behöver inte föreskrivas då arbeten för att anlägga brunn m.m. redan är utförda. Tiden för anmälan av oförutsedd skada kan sättas till fem år från det att verksamheten har påbörjats. Sökanden ska meddela tillståndsmyndigheten och tillsynsmyndigheten när verksamheten påbörjas. Tiden för oförutsedd skada ska räknas från meddelat startdatum. Länsstyrelsen tillstyrker

yrkandet om verkställighetförordnande och anser att miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas. Länsstyrelsen godtar det av sökande föreslagna allmänna villkoret samt det av sökande föreslagna villkor 2 rörande kontrollprogram med tillägget att ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan verksamheten påbörjas.

- Länsstyrelsen yrkar på att villkor ska föreskrivas om att uttaget av grundvatten per dygn inte får överskrida 1200 m³.
- Länsstyrelsen anser att tillståndet ska tidsbegränsas, bl.a. eftersom det idag är svårt att bedöma hur ansökt vattenuttag på sikt kommer att påverka möjligheten till uttag av grundvatten vid de kommunala vattentäkterna Rökebo och Årsunda samt vilken effekt det samlade uttaget kommer att få på grundvattnet i Enköpingsåsen. Med anledning av vad sökanden framfört i bemötandet över inkomna yttranden kan länsstyrelsen acceptera sökandes förslag att tillståndet begränsas till att gälla under 20 år.

Länsstyrelsen har inga invändningar mot att målet avgörs utan huvudförhandling. Länsstyrelsen yrkar på ersättning för kostnader i samband med prövningen. För inläsning av ärendet och framtagandet av yttrande yrkas ersättning för tio timmars arbete à 800 kr, d.v.s. totalt 8000 kr.

Sandvikens kommun, samhällsbyggnadsnämnden, har inte något att erinra.

SÖKANDENS BEMÖTANDE ÖVER INKOMNA YTTRANDE

Bolaget medger att tillståndet kan begränsas i tid. Bolaget yrkar dock att tillståndstiden ska uppgå till i vart fall 20 år från det att tillståndet vinner laga kraft, bl.a. för att bolaget behöver bygga en ny avsaltningsanläggning till en kostnad av ca 4 Mkr för att kunna nyttiggöra hela den bortledda mängden grundvatten. En alltför snäv tidsbegräsning av tillståndet innebär att en så stor investering inte kan anses vara företagsekonomiskt försvarbar, vilket i sin tur medför fortsatt användning av jonbytesanläggningen för rening och användning av dricksvatten till matarvattenproduktion. Eftersom dricksvatten, lut och saltsyra då kommer att

behöva användas även fortsättningsvis uppkommer inte den miljö- och arbetsmiljömässiga förbättringen som en ny avsaltningssystem skulle medföra.

Yrkanden och villkor

Det är riktigt att den utrustning som behövs för att kunna leda bort grundvattnet redan är på plats. Några ytterligare arbeten för att bedriva vattenverksamheten kommer alltså inte att behöva utföras. För att kunna nyttiggöra hela den planerade mängden vatten avser bolaget dock att bygga en ny avsaltningssystem. Detta utgör i och för sig inte en del av vattenverksamheten. Om mark- och miljödomstolen finner att tillstånd kan meddelas utan att någon arbetstid föreskrivs har bolaget således inget att invända mot att så sker.

Om domstolen finner att det inte behöver föreskrivas någon arbetstid bör inte heller tiden för anmälan av oförutsedd skada bestämmas från utgången av arbetstiden. Bolaget har därför inget att invända mot länsstyrelsens förslag i denna del, förutsett att någon arbetstid inte föreskrivs.

Bolaget godtar länsstyrelsens villkorsförslag att det kontrollprogram, som bolaget enligt villkorsförslag 2 ska upprätta, ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex veckor innan verksamheten påbörjas.

Bolaget godtar länsstyrelsens villkorsförslag att uttaget av grundvatten per dygn inte får överskrida 1 200 m³.

Övrigt

Bolaget har upptäckt att den nuvarande reningen av vatten har beskrivits felaktigt i MKB:n. I andra stycket på sid 29, avsnitt 6.2, anges följande:

I den nuvarande driften behöver dricksvatten behandlas i en jonbytesanläggning där lut och saltsyra används. Den planerade membranläggningen innebär att mindre farliga kemikalier kommer att användas. Produktionen av ånga kräver idag stora mängder dricksvatten och kemikalier. Nollalternativet innebär att Sandviken Energi behöver rena 130 000 m³ grundvatten per år till dricksvatten som sedan SMT använder för kyla och ånga, trots att processen vid

Ångkraften inte kräver så rent vatten. Vidare behöver 300 000 m³ industrivatten per år renas med lut och saltsyra.

Vatten som används för produktion av ånga (matarvatten) behöver vara rent och avsaltas ytterligare i en jonbytesanläggning före användning. Jonbytesanläggningen regenereras regelbundet med lut och saltsyra. Av den totala dricksvattenanvändningen i ångkraften används ca 90 000 m³/år till matarvatten och ca 40 000 m³/år för extra kylning sommartid då industrivattnet håller för hög temperatur. Endast den del som används för matarvattenproduktion genomgår rening i jonbytesanläggning. Industrivatten renas lokalt endast genom filtrering. Det innebär att jonbytesanläggningen inte används i den omfattning som beskrevs i MKB:n och följaktligen att förbrukningen av lut och saltsyra är mindre än den kan ha uppfattats vara. Oaktat detta skulle en ny avsaltningsanläggning medföra att användningen av lut och saltsyra kan upphöra helt.

Rättegångskostnader

Bolaget medger den av länsstyrelsen yrkade ersättningen för rättegångskostnader.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen bedömer i enlighet med 2 kap. 4 § andra stycket lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar att målet är av sådan beskaffenhet att det inte är nödvändigt att två särskilda ledamöter deltar i avgörandet. Domstolen bedömer vidare med stöd av 22 kap. 16 § andra stycket miljöbalken att det är uppenbart onödigt med huvudförhandling.

SMT har erforderlig rådighet enligt 2 kap 4 § 2 p lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken. Mark- och miljödomstolen anser att hänsynsreglerna i 2 kap. och övriga bestämmelser i miljöbalken är uppfyllda. Sammantaget finner mark- och miljödomstolen att tillståndsansökan kan beviljas.

Mark- och miljödomstolen förutser inga skador av verksamheten. Om skador ändå uppstår får de prövas i den ordning som gäller för anmälan av oförutsedda skador. Tid inom vilken anmälan av oförutsedd skada får framställas fastställas till fem år från det att verksamheten har påbörjats.

Mark- och miljödomstolen anser att bolaget redovisat tillräckliga skäl för sitt yrkande att tillståndet ska tidsbegränsas till 20 år.

Skäl föreligger att bifalla yrkandet om verkställighetsförordnande.

Prövningsavgiften kan fastställas till samma belopp som den preliminärt fastställda avgiften.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se **bilaga 1** (DV425)

Överklagande senast den 2 maj 2016. Prövningstillstånd krävs.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Ingemar Olofsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Ingemar Olofsson, ordförande, och tekniska rådet Lars Edlund.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.